

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	119
Land:	Eritrea
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons Eritrea: Udstedelse av pass og utreisetillatelse
Udgivet:	22. juni 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	21. december 2010

Respons

Eritrea: Utstedelse av pass og utreisettillatelse

Problemstilling/spørsmål:

- Utstedelse av utreisettillatelse
- Utstedelse av pass og utreisettillatelse i og utenfor Eritrea

Introduksjon

Landinfo redegjør i denne responsen for rettslige, praktiske og politiske rammer for utstedelse av pass og utreisettillatelse for eritreere som oppholder seg både i landet og utenfor. Informasjonen er innhentet fra åpne, internasjonale kilder, en rekke eritreiske kilder i eksil og fra en velorientert kilde i Eritrea.

Utstedelse av utreisettillatelse i Eritrea

Immigrasjons- og statsborgerskapsavdelingen i det eritreiske Innenriksdepartementet utsteder utreisettillatelser (exit visas). Utreisevisum er regulert av *Regulation of Travel Documents and Immigration No. 4 1992*. Utreisetillatelse gis i form av et visum som anmerkes i passet, og gjør det mulig for eritreiske myndigheter å kontrollere utreise selv for personer som har gyldige pass. Utreisetillatelsen koster per dags dato rundt 150 nakfa¹, og er tidsbegrenset slik at utreise må foretas innen en bestemt dato (normalt én måned etter utstedelse). Betingelsene for utreise endrer seg fra tid til annen, men ifølge en velorientert kilde i Asmara blir ikke nye retningslinjer annonsert i media. Søkerne blir orientert om endringer når de kommer til Immigrasjons- og statsborgerskapsavdelingen i det eritreiske Innenriksdepartementet. Myndighetene strammet betydelig inn i utstedelsen av utreisettillatelser fra 2001. Denne innstramningen falt sammen med en betydelig innskrenkning av det politiske handlingsrommet i landet forøvrig. En annen viktig grunn for innstramningen var ønsket om å kontrollere eritreere i vernepliktig alder. I tiden etter 2001 har eritreiske myndigheter i større og større grad begrenset mulighetene for å få utstedt utreisettillatelse og pass.

¹ Tilsvarende 62 norske kroner med dagens kurs.

Utstedelse av pass i Eritrea

Immigrasjons- og statsborgerskapsavdelingen i det eritreiske Innenriksdepartementet, som er lokalisert i Denden Street, Asmara, har hatt ansvaret for utstedelse av eritreiske pass siden uavhengigheten på begynnelsen av 1990-tallet. I september 2008 ble det rapportert om full passutstedelsesstans, som følge av det store antallet som forlot landet ulovlig. Kun myndighetslojale borgere fikk tilgang til pass og utreisettillatelse (U.S. Department of State 2009). Det er usikkert hvor lenge myndighetene stengte helt for utstedelse av slike dokumenter. Det har vært rapportert om utstedelser av pass etter september (se nedenfor).

Inntil april 2010 utstedte eritreiske myndigheter pass til eritreere av fem års varighet. Flere kilder rapporterte i april 2010 om endringer i bestemmelsene for passutstedelse (blant andre Awate 2010a og en velorientert kilde i Asmara, e-post 2010). De nye passene vil være utstedt for to år om gangen og skal være maskinlesbare (se vedlegg for kopi av et prøveeksemplar av de nye passene). Awate viser til at de gamle håndskrevne passene er annullert. Dette står i motstrid til kilder referert til av Landinfos velorienterte kilde i Asmara, som bemerket at de nåværende passene vil bli skiftet ut ved utløpsdato. Passene er rapportert å koste 200 amerikanske dollar for eritreere i eksil, og mellom 3000 og 4000 eritreiske nakfa for innbyggerne i landet. For eritreere flest tilsvarer denne utgiften omtrent tre månedslønner, i henhold til en velorientert kilde i Asmara.

Det har vært rapportert om eritreere som har måttet betale bestikkelser for utstedelse av pass og utreisettillatelser (U.S. Department of State 2009).

I hvilke situasjoner nekter eritreiske myndigheter å utstede pass og utreisettillatelse for eritreere som oppholder seg i landet?

Nasjonaltjenesten

Menn under 55 år får i utgangspunktet ikke utstedt pass eller utreisettillatelse, fordi de er i nasjonaltjenestepliktig alder. Menn mellom 30-50 år som arbeider i stillinger utenfor militæret må ha et fritaksbrev fra militærmyndighetene for å kunne få tillatelse til å reise utenlands. I prinsippet kan de bli gjeninnkalt til tjeneste, og vil bare i svært få tilfeller få utstedt nødvendig dokumentasjon for å få innvilget pass eller utreisettillatelse. En spesiell arbeidssituasjon eller helsemessige forhold kan gi grunnlag for unntak slik at det utstedes pass til menn under 50 år. I det man passerer 50 år øker sannsynligheten for at myndighetene vil utstede utreisettillatelse, ifølge professor ved London South Bank University, Gaim Kibreab (samtale i Bern, november 2009).

Eritreiske immigrasjonsmyndigheter vil sjelden utstede pass eller utreisettillatelse til mindreårige i alderen 15-17 år, ettersom de nærmer seg nasjonaltjenestepliktig alder. For barn under 13 år er det enklere. Hvis barnet er 13-14 år vil det være et åpent spørsmål om barnet får tillatelse eller ikke, ifølge en velorientert kilde i Asmara som Landinfo var i kontakt med i 2009. Disse opplysningene bekreftes av Human Rights Watch (HRW 2009, s. 63).

Kvinner kan få utstedt utreisettillatelse når de har passert 47 år. En velorientert kilde i Asmara som Landinfo har vært i kontakt med, mener at kvinner som ble gift før 1998 eller som har gjennomført militærtjenesten, ofte vil innvilges utreisettillatelse. Professor Kibreab anser imidlertid disse mulighetene som svært begrensede (samtale i Bern, november 2009).

Respons Eritrea: Utstedelse av pass og utreisettillatelse

Betaling av 2 %-skatt

Eritreere i eksil har i alle år vært pålagt å betale 2 % av brutto inntekt til eritreiske myndigheter. Eritreere som bor i Eritrea betaler ikke denne skatten. Gaim Kibreab opplyser at inntektene fra denne skatten har sunket dramatisk de seneste årene (samtale i Bern, november 2009). Eritreere i eksil som ikke betaler 2 %-skatten og som ikke signerer angrebrev kan risikere at familiemedlemmer i Eritrea møter utfordringer knyttet til utstedelse av utreisevisa og pass, ifølge leder av Human Rights Concern Eritrea, Elsa Chyrum (samtale i London i mai 2010).

Myndighetskritisk aktivitet

Dersom en eritreer har nære familiemedlemmer som er arrestert som følge av myndighetskritisk virksomhet, kan myndighetene nekte vedkommende utreisetilattelse. Spesielt vil dette gjelde personer med slektninger som har vært arrestert etter frigjøringen, og trolig i enda større grad personer hvis familiemedlemmer har blitt arrestert etter 2001. Myndighetskritisk aktivitet i eksil, uansett nivå, vil med stor sannsynlighet bli registrert av myndighetene, og vil kunne være til hinder for familiemedlemmers muligheter til å få utstedt pass og utreisetilattelse. Opposisjonelle eritreere og eritreere som har forlatt landet ulovlig kan imidlertid signere et såkalt angrebrev ved den aktuelle eritreiske ambassaden. Da vil den eritreiske ambassaden utstede pass, ifølge professor Kibreab. I tillegg til brevet, må vedkommende også gjøre opp for ubetalt 2 %-skatt (samtale i Bern november 2009).

Familiemedlemmers ulovlige utreise

En velorientert kilde i Asmara opplyste overfor Landinfo i 2009 at dersom man har nære familiemedlemmer som har reist ulovlig fra Eritrea, kan det gjøre det vanskelig for gjenværende familiemedlemmer å få pass/utreisetilattelse, selv om vedkommende ellers oppfyller kravene.

Barn av frihetskjempere

I henhold til informasjon fra en velorientert kilde i Asmara vil barn av frihetskjempere fra frigjøringskrigen helt til de er 17-18 år bli utstedt pass og utreisetilattelse til gjenværende foreldre i utlandet når forelder i hjemlandet er død. Dette gjelder selv om faren eller moren har forlatt landet ulovlig.

Dokumenter

Praktiske problemer med dokumentasjon er også en faktor som påvirker mulighetene til å få utreisetilattelse. For å få utstedt utreisetilattelse, må man frambringe et sett med dokumenter, inkludert dimiteringspapirer, og dokumenter utstedt av lokale myndigheter; zoba-administrasjonen.²

Det er i henhold til en velorientert kilde i Asmara gode grunner til å tro at passutstedelse krever personlig oppmøte. Kilden har ikke inntrykk av at det er utbredt eller i stor grad finnes

² Zoba er betegnelsen på regionene i Eritrea. Landet har 6 regioner.

muligheter for å kunne kjøpe nødvendige pass- og identifikasjonspapirer utenfor det formelle byråkratiet i Eritrea.

Ektefelle

Dersom en gift eritreer ønsker utreisetillatelse, må vedkommendes ektefelle oppsøke den lokale administrasjonen og signere et samtykke i at ektefellen forlater landet, ifølge en velorientert kilde i Asmara.

Utstedelse av pass *utenfor* Eritrea

Eritreiske ambassader annonserer passutstedelse som en konsulær tjeneste de tilbyr eritreiske borgere. På hjemmesiden til Eritreas ambassade i Sverige finnes det et skjema for søknad om fornyelse av pass og erstatning av tapte pass (Eritreas ambassade i Sverige 2010). Den eritreiske ambassaden i Stockholm bekreftet på spørsmål fra Landinfo under en telefonsamtale i februar 2010 at ambassaden i Stockholm utsteder pass til eritreere som oppholder seg i skandinaviske land.

På grunn av myndighetenes beslutning om utstedelse av nye maskinlesbare pass i april 2010 (se ovenfor), må eritreere i eksil henvende seg til aktuell ambassade for å få nye pass etter hvert som de nåværende løper ut. Det er imidlertid ulikt syn på i hvilken grad eritreere faktisk får utstedt pass etter henvendelse til ambassaden i Stockholm. Landinfo har vært i kontakt med tre eritreere som har oppholdt seg lenge i Norge og som har ulike erfaringer med praktiseringen av passutstedelse:

To av de tre eritreerne Landinfo snakket med over telefon i februar 2010, forklarte at det ikke lenger var mulig for eritreere i Norge å få utstedt pass ved den eritreiske ambassaden i Stockholm. I henhold til den ene kilden som kom til Norge på slutten av 1980-tallet og som har bodd i landet siden, startet denne praksisen for noen år siden (eritreisk kilde 1). Hun kjente heller ikke til noen eritreere som de siste årene har fått utstedt pass fra ambassaden i Stockholm. Ambassaden gir ifølge eritreisk kilde 1 ikke skriftlig tilbakemelding om avslag. Eritreere får i stedet tilbud om et eritreisk id-kort, som dokumenterer eritreisk nasjonalitet. Kilden kjente ikke grunnen til denne praksisen.

Eritreisk kilde 2 bekreftet at det var vanskelig å få utstedt pass ved eritreiske ambassader. Imidlertid hadde han hørt om noen som nylig hadde fått utstedt nytt pass. Kilden var ikke kjent med hvorfor eller under hvilke omstendigheter dette hadde skjedd. Denne eritreiske kilden understreket at politisk aktivitet i eksil trolig ville være én grunn til å nekte eritreere pass, men avviste at unndragelse av nasjonaltjeneste ville være det samme. Kilden viste videre til muligheten for å signere et angrebrev til myndighetene for å gjøre opp for tidligere myndighetskritisk aktivitet. Dette ville i henhold til kilden muliggjøre utstedelse av pass og medvirke til at man ikke vil bli møtt med reaksjoner ved en eventuell retur.

Eritreisk kilde 3 var på sin side kjent med mange eritreere som har fått utstedt pass fra ambassaden i Stockholm. Ifølge kilden får eritreere i eksil som hovedregel utstedt pass, også eritreere som har unndratt seg nasjonaltjenesten. Unntaket er eritreere som er politisk opposisjonelle.

Awate rapporterte 27. februar 2010 om en eritreer i India som lyktes i å fornye sitt eritreiske pass ved den eritreiske ambassaden i India, men under flere betingelser. Først måtte han få

dokumentasjon fra den nasjonale foreningen for eritreiske ungdommer og studenter, hvilket krevde at han betalte medlems honorar for alle årene han hadde oppholdt seg i India. Deretter krevde ambassaden innbetaling av 2 %-skatten.

De tre eritreerne Landinfo har snakket med i anledning denne responsen utgjør ikke et representativt utvalg og det er vanskelig å vurdere i hvilken grad deres vurderinger gjenspeiler praksis. Det er imidlertid grunnlag for å så tvil om pass alltid blir utstedt til landets borgere i eksil. Det er videre etter Landinfos syn grunner til å anta at ambassadene i noen tilfeller ikke gir en skriftlig begrunnelse for avslaget. Nedenfor følger en liste over rapporterte begrensninger i utstedelse av pass.

I hvilke situasjoner nekter eritreiske myndigheter å utstede pass for eritreere som oppholder seg utenfor landet?

Betaling av 2 % skatt

Eritreere i eksil har i alle år vært pålagt å betale 2 % av brutto inntekt til eritreiske myndigheter. Inntil den politiske innstramningen i 2001, var betaling av skatten lite kontroversiell. Det er i henhold til en rekke kilder en betingelse fra eritreiske myndigheter at vedkommende eritreer har betalt 2 % skatt til myndighetene, før konsulære tjenester ytes (Kibreab 2009; HRW 2008; eritreisk kilde 1, 2 & 3). Det er uklart om vedkommende må betale 2 % skatt for hele utestående periode, eller om det er tilstrekkelig å begynne og betale skatten på det aktuelle tidspunktet. Studenter og hjemmeværende husmødre vil i henhold til en velorientert kilde i Asmara være unntatt kravet om beskatning.

Politisk aktivitet

HRW rapporterte i 2008 (s. 75) at eritreere som anses som politisk mistenksomme nektes ambassadetjenester. Eritrea-ekspertene Elsa Chyrum og Gaim Kibreab viste til det samme under møter med Landinfo i London i mai 2010. Det samme synet har videre blitt fremmet av flere eritreiske kilder Landinfo har vært i kontakt med (eritreisk kilde 2, telefonsamtale februar 2010; eritreisk kilde 3, telefonsamtale februar 2010). Eritreisk kilde 2 mente det var åpenbart at eritreere som var kjent for politisk opposisjonell aktivitet ville være utelukket fra passtjenester.

Ulovlig utreise

Ulovlig utreise er ikke til hinder for utstedelse av pass ved eritreiske ambassader, i henhold til en velorientert diplomatisk kilde (e-post, april 2010). Flere kilder viser til at ambassaden i Khartoum utsteder pass til eritreere som har forlatt landet ulovlig (Awate 2008; velorientert kilde i Asmara, e-post 2010).

Nasjonaltjeneste og angrebrev

HRW rapporterte i 2008 (s. 77) om eritreere som ikke fikk tilgang til ambassadens tjenester med mindre de signerte et angrebrev hvor det fremkom at de beklaget å ha unndratt seg nasjonaltjeneste og reist ut av Eritrea uten tillatelse. Dette kan være en indikasjon på at unndragelse av nasjonaltjeneste ikke nødvendigvis utelukker pass. Professor Gaim Kibreab

Respons Eritrea: Utstedelse av pass og utreisetilatelse

opplyste overfor Landinfo i november 2009 at han var kjent med at myndighetskritiske eritreere i eksil hadde begrensede muligheter til å få utstedt pass, men at det var mulig dersom man signerte et angrebrev.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Awate (2008, 13. september). For PFDJ, Yesterday's Target is Today's Income Opportunity. *Awate*. Tilgjengelig fra <http://www.awate.com/portal/content/view/4954/19/> [lastet ned 26. april 2010]
- Awate (2010a, 27. februar). Behind the Remote Controlled Demonstration. *Awate*. Tilgjengelig fra <http://www.awate.com/portal/content/view/5508/9/> [lastet ned 21. april 2010]
- Awate (2010b, 19. april). Eritrea Annuls All Passports; Issues New Ones. *Awate*. Tilgjengelig fra <http://www.awate.com/portal/content/view/5560/3/> [lastet ned 20. april 2010]
- Eritreas ambassade i Stockholm. *Application form for renewal of passports*. Stockholm: Eritreas ambassade. Tilgjengelig fra <http://www.eritrean-embassy.se/Application%20Form%20for%20Renewal%20of%20Passport.pdf> [lastet ned 22. juni 2010]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2009, 16. april). *Service for life: State repression and indefinite conscription in Eritrea*. New York: HRW. Tilgjengelig fra http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/eritrea0409web_0.pdf [lastet ned 24. november 2009]

Muntlige kilder

- Chyrum, Elsa. Leder av Human Rights Concern Eritrea. Samtale i London mai 2010.
- Eritreas ambassade i Stockholm. Telefonsamtale februar 2010.
- Eritreisk kilde (1). Telefonsamtale februar 2010.

Respons Eritrea: Utstedelse av pass og utreisetilatelse

- Eritreisk kilde (2). Telefonsamtale februar 2010.
- Eritreisk kilde (3). Telefonsamtale februar 2010.
- Kibreab, Gaim. Professor i flyktningestudier ved Department of Social and Policy Studies, London South Bank University. Samtale i Bern 5. november 2009
- Kibreab, Gaim. Samtale i London mai 2010.
- Velorientert internasjonal kilde. E-post april 2010.
- Velorientert kilde i Asmara. E-post november 2009.
- Velorientert kilde i Asmara. E-post mars 2010.
- Velorientert kilde i Asmara. E-post april 2010

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Vedlegg

Kopi av prøveeksemplar av nye maskinlesbare eritreiske pass (tilsendt Landinfo fra velorientert internasjonal kilde, e-post april 2010. Personopplysninger er redigert ut av Landinfo).

